

Handlingsplan 2018-2020 till strategin *Tillsammans för jämlik hälsa och ett bra liv i Jönköpings län*, RJL 2017/3229

Syftet med handlingsplanen är att genomföra aktiviteter som bidrar till att nå de övergripande målen i strategin *Tillsammans för jämlik hälsa och ett bra liv i Jönköpings län 2016-2025*. Aktiviteterna genomförs under år 2018-2020. Under 2020 revideras handlingsplanen inför kommande tvåårsperiod i dialog med regionala och lokala aktörer och genom medborgarmedverkan.

Målet med handlingsplan 2018-2020 är att tillsammans komma igång med nya och förstärka befintliga aktiviteter för att nå minskade skillnader i hälsa. Flera av de aktiviteter som finns under handlingsområde ett till fem kommer att göra det möjligt, och är i många fall en förutsättning för att kunna genomföra bättre behovsriktade prioriteringar för handlingsområde sex till nio.

Handlingsplanen är uppdelad efter de nio handlingsområdena där vart och ett har en kort bakgrund till varför handlingsområdet är valt, syfte och mål. Sedan följer en tabell med aktiviteter, mått, tidsplan och vem som bär huvudansvaret för aktiviteten.

Övergripande mål till 2025

Strategin *”Tillsammans för jämlik hälsa och ett bra liv i Jönköpings län”* tar sin utgångspunkt i att varje människa är en möjlighet. Tillsammans förbättrar vi livsvillkoren där medborgaren lever, lär, arbetar och leker. Alla medborgare ska ha bästa möjliga förutsättningar att kunna påverka sitt liv och därmed sin hälsa.

- **Livsvillkoren har förbättrats för alla invånare i Jönköpings län.**
- **Skillnaderna i hälsa har minskat mellan olika grupper.**
- **Invånarna har förbättrade förutsättningar att själva främja sin hälsa**

Strategiska mål och handlingsområden

De övergripande målen påverkas genom arbete med strategins tre strategiska mål och nio handlingsområden, vilka är ömsesidigt beroende av varandra. Handlingsområde ett till fem är grundläggande för övriga områden och utgör ett stöd för prioritering och ledning av de handlingsområden som finns under strategiskt mål 3. Strategiskt mål 2 ska hålla samman arbetet med strategin, skapa innovativa mötesplatser och bidra till erfarenhetsutbyten. Samverkan och samlärandet ska fokusera på utmaningen att de insatser som görs faktiskt gör skillnad.

Insatserna har koppling till det regionala utvecklingsarbetet i länet där förebyggande och hälsofrämjande utvecklingsåtgärder berörs. Exempel på regionala utvecklingsområden är att länsinvånarna i hög utsträckning har ett arbete, ett tryggt och berikande socialt sammanhang, att länets ungdomar är dels behöriga till gymnasiet men också till eftergymnasiala studier efter gymnasiet, att nyanlända snabbt kommer in i samhälle och

arbetsliv samt att insatserna för matchning mot arbetsmarknaders behov utvecklas. Även hållbarhetsprogrammet för Region Jönköpings län innehåller framgångsfaktorer som är betydelsefulla för det strategiska målet jämlik hälsa och bra livsvillkor.

Samtliga handlingsområden och dess aktiviteter ska genomsyras av ett rättighetsperspektiv, ett normkritiskt och interkulturellt förhållningssätt och insatserna som görs ska anpassas i utformning och omfattning utifrån grupperns olika behov. Det är också viktigt att ta med de personer som aktiviteten är till för i planeringen. Det vill säga vi måste lyssna på brukare, patienter och medborgare för att dels skapa delaktighet dels skapa de bästa insatserna.

Figur 8 Illustration för ingående handlingsområden

Strategiskt mål 1: Hållbara strukturer i styrning och ledning för en jämlik hälsa

Handlingsområden

1. Statistik och analys
2. Medborgarmedverkan
3. Hälsa- och samhälls-ekonomi
4. Förbättringsarbete och forskning

Strategiskt mål 2: Stärkt samverkan och samlärande regionalt och lokalt

Handlingsområde

5. Samverkan och samlärande

Strategiskt mål 3: Jämlik hälsa och bra livsvillkor genom hela livet

Handlingsområden

6. Barn, unga och unga vuxnas livsvillkor och hälsa
7. Försörjning och sysselsättning
8. Samhällsplanering och närmiljö
9. Äldres livsvillkor och hälsa

Handlingsområde 1: Statistik och analys

Bakgrund och syfte

För att leda utvecklingen mot en jämlik hälsa och social hållbarhet behövs kunskap om hälsoläget, hälsans bestämningsfaktorer och dess fördelning i befolkningen. Vidare behövs kunskap om befolkningens sammansättning på länsnivå, kommun- och kommunalnivå.

Syftet med handlingsområdet är att skapa och upprätthålla en bra struktur för samverkan kring statistik, analys och undersökningar i Jönköpings län. Resultat och publikationer ska finnas lättillgängliga för beslutsfattare och medarbetare inom Region Jönköpings län, länets kommuner, länsövergripande organisationer samt för länsbor.

Mål

- Högre kompetens och större användande av Supercrossdatabasen
- Fler kunskapsunderlag som beskriver skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället
- Högre användarvänlighet på webbsidan "Hur går det?" på utveckling.rjl.se

Tabell 1 Aktiviteter statistik och analys

Aktivitet	Uppföljning	Samordningsansvarig och samverkansparter
Anordna grund- respektive vidareutbildningar i Supercrossverktyget	Antal genomförda utbildningar Antal personer och antal kommuner som deltagit i utbildningarna	Samordningsansvarig: Regional utveckling, Region Jönköpings län Samverkansparter: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län, länets kommuner
Ta fram kunskapsunderlag kring hälsoläget i länet med fokus på jämlik hälsa, genom analyser på befintliga datamaterial och presentera resultat i lämpligt format.	Antal framtagna kunskapsunderlag	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: Futurum, Region Jönköpings län, Försäkringskassan
Utveckling och kvalitetssäkring av processen för utdata och sammanställning av resultat från webbstöd för hälsosamtal inom barnhälsovården, skolan och primärvården.	Funktion för relevant utdata finns på plats och fungerar tillfredsställande inom barnhälsovården, skolhälsovården och primärvården.	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa och Futurum, Region Jönköpings län Samverkansparter: IT-centrum, Region Jönköpings län
Kartläggning av vilka enkätundersökningar som genomförs bland invånarna i Jönköpings län. Genom detta undersöks möjligheterna till ökad	Genomförd kartläggning	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings Län

samordning, samt större spridning och användning av resultaten.		Samverkanspartner: Länets kommuner och Länsstyrelsen
Utveckla användarvänligheten av <i>Hur går det?</i> på www.rjl.utveckling.se genom att ta fram dynamiska diagram. Omfattningen av statistik, resultat och rapporter ska öka på webbplatsen.	Funktionen med dynamiska diagram finns på plats. Omfattningen av tillgänglig statistik, resultat och rapporter är tillfredsställande och aktuell.	Samordningsansvarig: Kommunikationsavdelningen, Region Jönköpings län Samverkanspartner: Sektion Folkhälsa, Regional Utveckling och IT-centrum, Region Jönköpings län

Handlingsområde 2: Medborgarmedverkan

Bakgrund och syfte

Medborgarmedverkan handlar ytterst om demokrati och människors möjligheter att vara medbeslutande kring sitt eget liv. Att kunna påverka tillvaron, att ha makt över sin vardag och känna sig delaktig i samhället är en betydelsefull faktor för hälsan. För att uppnå en mer jämlik hälsa är det av stort värde att även involvera personer som annars har svårt att göra sin röst hörd i samhället. Insatser som utformas i samverkan mellan profession och de man är till för, är ofta effektivare och leder till större delaktighet och nöjdhet.

Syftet med handlingsområdet är att öka kunskapen om vinster med att göra medborgare delaktiga kring beslut utifrån dennes kunskaper och erfarenheter, samt arbeta utifrån medborgarmedverkan som metod.

Mål

- Personal i offentlig verksamhet har kompetens kring metoder för medborgarmedverkan
- Fler utvecklings- och förbättringsarbeten tar hänsyn till medborgares erfarenheter

Tabell 2 Aktiviteter medborgarmedverkan

Aktivitet	Uppföljning	Samordningsansvarig och samverkanspartner
Skapa ett gemensamt länsnätverk för kompetensstöd och utbyte inom området medborgarmedverkan.	Deltagande i nätverket Genomförda nätverksträffar	Samordningsansvarig: Nuvarande arbetsgrupp för medborgarmedverkan (Sektion Folkhälsa, Kultorum, Kommunal utveckling, Region Jönköpings län)
Sprida kännedom om webbsida <i>Stöd för medborgarmedverkan</i> för att underlätta utvecklings- och förbättringsarbete som inkluderar länsbor.	Användare av hemsida, antal genomförda aktiviteter för spridning.	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Kultorum, Kommunal utveckling, Region Jönköpings län Samverkanspart:

		Kommunikationsavdelningen, Region Jönköpings län
Ta fram webbutbildningar till olika målgrupper, i form av korta filmer, för att sprida kunskap vad medborgar-medverkan innebär.	Framtagna utbildningar för aktuella målgrupper	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Qulturum, Kommunal utveckling Region Jönköpings län
Genomföra ett närområdesprogram som drivs av nyckelpersoner i bostadsområden som har sociala utmaningar. Metodik och stöd från Institute for Healthcare Improvement. Ta tillvara pågående utvecklingsarbete med hälsoguider.	Uppföljning via medverkande team från respektive närområde.	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: Institute for Healthcare Improvement, Qulturum, länets kommuner, civilsamhället
Arrangera ett veckoprogram av hälsofrämjande kulturaktiviteter i samverkan med ungdomsorganisationen Up With People. Aktiviteter utifrån behov i närområden med sociala utmaningar samt resultat från Folkhälsoenkät UNG.	Uppföljning av genomförda aktiviteter.	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, medverkande kommuner och Svenska kyrkan. Samverkansparter: Aktörer i aktuella närområden samt kulturutövare i länet.

Handlingsområde 3: Hälso- och samhällsekonomi

Bakgrund och syfte

För att leda utvecklingen mot social hållbarhet och en jämlik hälsa behövs kunskap om vad ojämlikhet och utanförskap kostar, både ekonomiskt och i mänskligt lidande. Vidare behövs kunskap om hur man gör hälsoekonomiska beräkningar som visar på olika insatsers kostnadseffektivitet.

Syftet med handlingsområdet är att öka och omsätta kunskapen om värdet av tidiga sociala insatser och hälsoekonomiska utvärderingar bland beslutsfattare och medarbetare.

Mål

- Fler beslutsfattare och medarbetare bidrar till en socialt hållbar och kostnadseffektiv utveckling genom ökad kunskap om social hållbarhet och tidiga sociala investeringar och dess effekter, med stöd av ett gemensamt länsnätverk för kompetensstöd och utbyte.
- Fler ekonomer och verksamhetsföreträdare gör gemensamma hälsoekonomiska utvärderingar och utvecklar olika investerings- och finansieringsmodeller, såsom sociala utfallskontrakt genom ett tvärsektoriellt samarbete.

Tabell 3 Aktiviteter hälso- och samhällsekonomi

Aktivitet	Uppföljning	Samordningsansvarig och samverkansparter
Strategiska dialogseminarier kring sociala investeringar och dess effekter genomförs i politiska forum.	Antal genomförda seminarier i politiska forum	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län
Skapa ett gemensamt länsnätverk för kompetensstöd och utbyte inom området sociala- och hälsoekonomiska utvärderingsmodeller.	Genomförda seminarier/nätverksträffar Genomförda analyser/utvärderingar utifrån behov i nätverket.	Samordningsansvarig: Jönköping International Business School, Jönköping University, Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län.
Påvisa de hälsoekonomiska vinsterna med tidiga insatser i samverkan för barn och ungas hälsa.	Antal genomförda beräkningar och analyser.	Samordningsansvariga: Folkhälsa och sjukvård, Kommunal utveckling, Futurum, Region Jönköpings län Samverkansparter: Huvudmän för länets verksamheter för barn och unga som drivs i samverkan, CHAP - Barnhälsa och föräldraskap (Uppsala Universitet)
Öka kunskapen och omsättningen av framgångsrika lokala och nationella exempel på investeringsmodeller, såsom sociala utfallskontrakt.	Antal sociala utfallskontrakt framtagna/etablerade på länsnivå Uppföljning av värdet och effekter av dessa	Samordningsansvarig: Sektionen Folkhälsa och Jönköping University Samverkansparter: Kommunal utveckling, den privata samt ideella sektorn

Handlingsområde 4: Förbättringsarbete och forskning

Bakgrund och syfte

Det finns goda förutsättningar att ta tillvara länets samlade resurser inom forskning, utveckling och förbättringsarbete. De behöver synliggöras och kopplas ihop på ett strategiskt sätt i arbetet för en jämlik hälsa. I Jönköpings län finns lång erfarenhet av att omsätta kvalitets- och förbättringsarbete. Futurum, Kommunal utveckling, Kultorum och sektionen Folkhälsa utgör tillsammans med Jönköping Academy en stabil grund för detta. Jönköping Academy samägs av Region Jönköpings län, kommunerna och Högskolan i Jönköping.

Olika angreppssätt inom förbättringskunskapen behöver samlas och användas. Två av dessa är genombrotsmetodiken och coaching-modellen som går ut på att utveckla verksamheter och arbetssätt. Ett annat sätt att möta samhällets behov är sociala innovationer vilket innefattar innovativa idéer och metoder för hur vi ska lösa samhällsproblem på nya sätt. Ofta handlar det om att skapa förutsättningar för "co-production" som ägs och sprids genom medborgarna själva.

Det är angeläget att kommunicera goda exempel på forskning inom folkhälsoområdet för allmänhet och profession. Nätverk för spridning av forskningsresultat finns inom flera områden. Inom hälso- och sjukvården finns behov av mer integrerade samverkansmodeller på närområdesnivå som utgår från ett hälsofrämjande perspektiv och minskade skillnader i hälsa.

Syftet med handlingsområdet är att systematiskt omsätta forskningsresultat i praktiskt förbättringsarbete för att minska gapet mellan vad vi vet och vad vi gör.

Mål

- Stärkt forskning, förbättringsarbete och utveckling i länet kring barn och ungas hälsa.
- Ökat antalet förbättringsarbeten i prioriterade insatsområden som utvärderas eller följs av forskning.

Tabell 4 Aktiviteter förbättringsarbete och forskning

Aktivitet	Uppföljning	Samordningsansvarig och samverkansparter
Utveckla en modell för hur länets stödresurser inom forskning, utveckling och förbättringsarbete tas tillvara inom området barn- och unga med fokus på registerdata, och riktade insatser i verksamheter för barn- och unga som drivs i samverkan.	Uppföljning av samordnade insatser.	Samordningsansvarig: Futurum Samverkansparter: Kommunal utveckling, Sektion Folkhälsa, Kultorum, Region Jönköpings län
Integrera utvärdering och forskning i genombrotsprojekt som är knutna till handlingsplanen.	Antal projekt som är utvärderade.	Samordningsansvarig: Kultorum, Futurum, Region Jönköpings län, Jönköping Academy

Kommunicera och initiera fortsatt forskning inom områdena funktionsnedsättning samt hälsolitteracitet i samverkan med CHILD-gruppen, Jönköping University.	Uppföljning av genomförd forskning.	Samordningsansvarig: Sektion folkhälsa Region Jönköpings län, CHILD gruppen Jönköping University Samverkanspartner: Futurum och Jönköping Academy och andra berörda aktörer
---	-------------------------------------	--

Strategiskt mål 2: Stärkt samverkan och samlärande regionalt och lokalt

Handlingsområde 5: Samverkan och samlärande

Bakgrund och syfte

En grundförutsättning för ett fungerade folkhälsoarbete är en aktiv och behovsriktad samverkan mellan regionaktörer som länsstyrelsen, kommunal utveckling, lokala aktörer, myndigheter, idéburen sektor och civilsamhället.

Genom en kombination av ett gemensamt nätverk för social hållbarhet, ett teambaserat stöd utifrån lokala behov och tydliga uppdrag för stöd till länets kommuner kan samverkan mellan lokal och regional nivå bli mer systematisk och behovsriktad. I länet pågår även insatser för ökad samverkan utifrån *Agenda 2030*, vilket är en viktig utgångspunkt för samverkan.

Region Jönköpings län samverkar med olika aktörer på både lokal och regional nivå utifrån projektdirektivet *Tillsammans för bästa möjliga hälsa och jämlik vård* som fokuserar på hur invånaren kan få bättre förutsättningar att ta hand om sin hälsa, i kombination med en nära och tillgänglig hälso- och sjukvård.

Aktiviteterna i detta handlingsområde fokuserar på att tydliggöra formerna för en behovsstyrd samverkan utifrån målet jämlik hälsa. De uppmuntrar även till att pröva nya former av mötesplatser och forum för samlärande så att goda erfarenheter får bättre spridning i länet.

Mål

- Skapa behovsstyrda mötesplatser för samlärande och erfarenhetsutbyte i samverkan med andra regionala aktörer skapas.
- Skapa gemensamma hållplatser för uppföljning och samlärande i genomförandet av strategin och handlingsplanen.
- Förbättrad spridning av goda exempel och erfarenheter med koppling till strategi och handlingsplan.

Tabell 5 Aktiviteter samverkan och samlärande

Aktivitet	Uppföljning	Samordningsansvarig och samverkansparter
Skapa en länsgemensam mötesplats för lärande och kunskapsutbyte inom området social hållbarhet.	Rutin etablerad	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län och Länsstyrelsen i Jönköpings län
Systematiskt stötta kommuner och andra aktörer, till exempel genom teambaserat stöd i specifika satsningar, och lärandeseminarier utifrån gemensamma behov med flera deltagande team.	Antal teambaserade insatser Antal planerade/genomförda lärandeseminarier	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: Länets kommuner, Qulturum Region Jönköpings län, andra berörda aktörer
Fortsatt samverkan med samhällsaktörer för utveckling och spridning av invånarstöd inom <i>Hälsa för livet</i> . Prioritering av tjänster och samhällsstöd inom pågående arbete för Meny till invånare, hälsocafé och Flippen.	Enligt projektplan	Samordningsansvarig: Projektansvariga för Hälsa för livet, Region Jönköpings län Samverkansparter Länets primärvård, patientföreningar, civilsamhälle, länets kommuner, Qulturum samt andra berörda samverkansparter.
Fortsatt utveckling av hälsokommunikatörernas stöd för nyanländas hälsa och integration i samverkan med länets kommuner och Länsstyrelsen.	Modell för samverkan framtagen och förankrad.	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: Länets kommuner, Länsstyrelsen i Jönköpings län
Vidareutveckla framtagen webbstruktur för uppföljning av handlingsplanen, samt spridning av goda exempel och erfarenheter på www.rjl.utveckling.se	Struktur på plats Besökare på sidor	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län
Skapa mötesrutiner för avstämning av insatserna i handlingsplanen, med arbetsgrupperna och samordningsansvariga för handlingsområdena.	Rutiner etablerade, kända och följs	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län.

Strategiskt mål 3: Jämlik hälsa och bra livsvillkor genom hela livet

Handlingsområde 6: Barn, unga och unga vuxnas livsvillkor och hälsa

Bakgrund och syfte

Hälsosituationen för svenska barn och unga är i flera avseenden de bästa i världen samtidigt finns relativt stora och i vissa fall växande skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället. Att ge barn och unga en bra start i livet utifrån goda förutsättningar i samhället är en av de mest betydelsefulla vägarna mot social hållbarhet och minskade skillnader i hälsa. Samverkan mellan olika verksamheter som möter barn och unga är en förutsättning för att kunna tillgodose alla barns behov såväl fysiskt, psykiskt och socialt som existentiellt. Bästa möjliga arbetssätt som främjar hälsa och förebygger ohälsa hos barn och unga ska användas.

Aktiviteter som beskrivs i detta handlingsområde är anpassade utifrån framtagna riktlinjer och mål i den regionala ledningsstrukturen för barn och unga, *Strategigrupp barn och unga*, och har barnkonventionen som grund.

Nationellt och regionalt utvecklas gemensamma kommunikationsinsatser som ska underlätta för barn och unga att få stöd för psykisk hälsa. Invånarstöd inom exempelvis e-hälsa, UMO och 1177 Vårdguiden behöver integreras i de aktiviteter där det är relevant.

Mål

- Vidareutveckla system och metoder för tidig upptäckt och tidig insatser. Kvalitetssäkring av ett systematiskt arbetssätt för hälsosamtal inom barnhälsovård och skola utifrån såväl individ som gruppnivå
- Förbättrad tillgänglighet för stöd för unga och unga vuxnas hälsa.

Tabell 6 Aktiviteter barn, unga och unga vuxnas livsvillkor och hälsa

Aktivitet	Uppföljning	Samordningsansvarig och samverkansparter
Översätta materialet för hälsosamtal till flera språk.	Översättningar gjorda	Samordningsansvarig: Barndialogen, Region Jönköpings län
Vidareutveckla det systematiska hälsoarbetet i skolan med utgångspunkt från aggregerade resultat från hälsosamtal och metodstöd på gruppnivå.	Andel skolor som omsätter resultat i riktade och generella insatser.	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Futurum, Region Jönköpings län Samverkansparter: Berörda instanser inom skolans verksamhet
Samverkan för spridning av evidensbaserat universellt föräldrastöd.	Uppföljning av genomförda föräldrastödsprogram.	Samordningsansvarig: Länsstyrelsen i Jönköpings län Samverkansparter:

		Sektion Folkhälsa, Barnhälsovården, Region Jönköpings län, länets kommuner
Öka användningen av utvärderade metoder för förbättrad psykisk hälsa hos unga genom utbildning till skolpersonal och elever oavsett kön och könsidentitet.	Genomförda utbildningar och genomförda grupper i länet.	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa Samverkanspart: Länet utbildnings-, kultur- och fritidsförvaltningar samt barn- och ungdomshälsan
Genomföra kvalitetssäkring och utveckling av familjecentralerna i länet.	Uppföljning av familjecentraler som sammanställer en årlig verksamhetsberättelse enligt gemensam mall. Årlig sammanställning av verksamhetsrapporter.	Samordningsansvarig: Barnhälsovårdens utvecklingsteam, Kommunal utveckling, Region Jönköpings län. Samverkansparter: ledningsgrupperna för familjecentralerna i respektive kommun
Genomföra kvalitetssäkring och utveckling av ungdomsmottagningarna i länet.	Uppföljning av ungdomsmottagningar enligt gemensam mall för kvalitetsindikatorer.	Samordningsansvarig: Kommunal utveckling Samverkansparter: Huvudmännen för länets ungdomsmottagningar
Pilotprojekt ungdomsmottagning online. En virtuell mottagning med flera professioner, andrologisk och sexologisk kompetens som ungdomar oavsett bostadsort, kön, könsidentitet och bakgrund ska ha tillgång till.	Uppföljning enligt projektplan.	Samordningsansvarig: Kommunal utveckling, projektgruppen Samverkansparter: Kommunikationsavdelningen, Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län, huvudmännen för länets ungdomsmottagningar.
Läs tillsammans, översätts till flera språk, folder inom projekt Språklust som vänder sig till barn och föräldrar vid 10-månadersbesöket i barnhälsovården.	Uppföljning med föräldrar, bibliotekarier och barnhälsovårdens sjuksköterskor.	Samordningsansvarig: Barnhälsovårdens centrala utvecklingsteam, Regionbiblioteket, Region Jönköpings län Samverkanspart: Folkbiblioteken i länet och logopederna inom habiliterings- och rehabiliteringscentrum

<p>Barn som remitteras till logoped får recept med tillhörande boklista.</p>	<p>Uppföljning föräldrar, logopederna och bibliotekarierna.</p>	<p>Samordningsansvarig: Barnhälsovårdens centrala utvecklingsteam, Regionbiblioteket, Region Jönköpings län</p> <p>Samverkanspart: Folkbiblioteken i länet och logopederna inom habiliterings- och rehabiliteringscentrum</p>
---	---	---

Handlingsområde 7: Försörjning och sysselsättning

Bakgrund och syfte

Ekonomisk trygghet är en central faktor för ett bra liv och god hälsa. Arbetsgivarnas krav på såväl utbildning som erfarenhet ökar, vilket tenderar att försvåra för vissa grupper att komma in på, eller återgå till, arbetsmarknaden. Därför måste olika aktörer samverka och samordna insatser för att kunna möta individens olika behov. Utifrån arbetsgivares perspektiv finns behov av stöd, stärkt samarbete och samordning för att underlätta anställning för personer som idag har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Utrikesfödda, lågutbildade, långtidssjukskrivna, funktionsnedsatta och unga som hoppar av skolan i förtid är några av målgrupperna. Det finns särskild anledning att skapa och sprida försörjningsinriktade insatser för nyanlända invånare med anledning av de senaste årens ökade flyktingmottagande. Den grupp som många gånger står längst från arbetsmarknaden är de nyanlända kvinnorna.

En utveckling av arbetssätt för sociala innovationer och samhälls-entreprenörskap pågår i länet. Det kan ge människor som står långt ifrån arbetsmarknaden nya förutsättningar till sysselsättning samt möjligheter att pröva sina idéer. Samhälls-entreprenörskap ökar medborgares förutsättningar att ta egna samhällsnyttiga initiativ vilket ökar känslan av delaktighet.

För att uppnå det strategiska målet jämlik hälsa och bra livsvillkor genom hela livet, krävs insatser som främjar livslångt lärande, självförsörjning och meningsfull sysselsättning¹.

Syftet med handlingsområdet är att samverka mellan olika verksamheter ska möjliggöra för flera individer att delta i arbetslivet och få möjlighet till en meningsfull sysselsättning.

¹ Sysselsättning omfattar i detta dokument anställning, eget företagande, studier, arbetsmarknadspolitiska insatser, daglig verksamhet och ideellt arbete.

Mål

- Ett mer tillgängligt arbetsliv för målgrupper som står utanför arbetsmarknaden.
- Fungerande samarbete mellan myndigheter, Region Jönköpings län, kommuner och privata arbetsgivare för att underlätta egenförsörjning och meningsfull sysselsättning.
- Spridning av bra arbetssätt och modeller som stödjer egenmakt och hälsa.

Tabell 7 Aktiviteter försörjning och sysselsättning

Aktivitet	Uppföljning	Samordningsansvarig och samverkanspartner
Utveckla och sprida långsiktiga finansieringsmodeller för gemensamma insatser till invånare som idag står långt från arbetsmarknaden. Ta tillvara pågående arbete med Idéburet Offentligt Partnerskap, samhällsentreprenörskap och sociala innovationer.	Uppföljning av beslutade finansieringsmodeller. Skapade forum och nätverk, samhälls-entreprenörskap och sociala innovationer.	Regional utveckling och Coompanion Jönköpings län. Samverkanspart: Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen
Kvalitetssäkra arbetet gemensamma mätningar utifrån programtrohetsskalan i länets SE/IPS-verksamheter.	Genomförda mätningar i länet. Uppföljning av antal individer som påbörjat anställning eller studier med hjälp av SE-coach.	Kommunal utveckling är samordningsansvarig. Samordningsförbunden är samverkanspart.
Samlat stöd och fortsatt samverkan med länets arbetsgivare via arbetsförmedlingens företagsrådgivare.	Företagsrådgivarnas insatser.	Arbetsförmedlingen är samordningsansvarig.
Etablera en styrgrupp för hälsofrämjande rehabiliteringsformer i Jönköpings län där modeller som nyttjar naturen, kulturen och andra hälsofrämjande faktorer leds och prioriteras.	Skapad styrgrupp och dess representation samt uppdrag.	Verksamhetsområde rehabilitering och psykiatri är tillsammans med sektionen Folkhälsa samordningsansvarig.
Metodstöd till projekt för att förebygga psykisk ohälsa i arbetslivet i länets kommuner och Region Jönköpings län. Syftet är att underlätta arbetet med att förebygga psykisk ohälsa för offentliga arbetsgivare.	Uppföljning sker utifrån framtagna struktur inom projekt.	Qulturum är samordningsansvarig tillsammans med projektansvariga från offentliga arbetsgivare
Fortsatt spridning av koncept för självhjälpgrupper och andra samtalsbaserade metoder i länet.	Antal startade grupper i länet och uppföljning av resultat.	Sektionen Folkhälsa är samordningsansvarig. Samverkanspartner:

		patientföreningar, länets kommuner, försäkringskassa, arbetsförmedling, primärvården.
Spridning av konceptet More to life-samtalscafé för unga vuxna genom utbildning av samtalscoacher.	Antal utbildade coacher per år. Antal samtalscaféer genomförda av nyutbildade coacher	Samordningsansvarig: Sektionen Folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: Befintliga mötesplatser, folkhögskola, högskola och andra berörda aktörer.

Handlingsområde 8: Samhällsplanering och närmiljö

Bakgrund och syfte

En samhällsplanering som stödjer befolkningens hälsa är en viktig utgångspunkt i arbetet för en jämlik hälsa. Samplanering av bostadsbyggandet, närmiljöns utformning, infrastruktur och kollektivtrafiken behöver möjliggöra för människor att göra hälsosamma val. Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en hälsosam livsmiljö för alla, där natur- och kulturvården samt åkermark tas tillvara. Det är också viktigt att skapa delaktighet bland medborgarna i den samhällsplanering som görs.

Åtgärdsprogrammen för Hälsans miljömål, Minskad klimatpåverkan samt handlingsplan och åtgärdsprogram för grön infrastruktur och Djurens och växternas miljömål samordnas av Länsstyrelsen. De innehåller flera åtgärder av betydelse för detta handlingsområde och är en del av länets gemensamma folkhälsoarbete. De aktiviteter som ingår i handlingsområdet är valda i samråd med Länsstyrelsen.

Det pågår insatser i länet som fokuserar på ökad tillgänglighet till hälsosamma utomhusmiljöer, detta bör ske med ett jämlikhetsperspektiv. Via samverkan mellan trafiksäkerhetsorganisationer, kommunerna, Region Jönköpings län, polis med flera har många olycksförebyggande insatser genomförts. Det finns behov av att ytterligare systematisera insatserna och nå spridning i länet. Regionens hållbarhetsprogram innehåller framgångsfaktorer som är betydelsefulla för det strategiska målet jämlik hälsa och bra livsvillkor.

Syftet med handlingsområdet är att i samverkan med berörda aktörer genomföra insatser inom samhällsplanering och närmiljö som bidrar till ett bra liv och jämlik hälsa.

Mål

- Boenden i bostadsområden, med störst behov, har en hälsofrämjande närmiljö som bidrar till god hälsa.
- *Naturen som arena* används för att öka tillgängligheten och användningen av rekreations- och naturområden utifrån ett jämlikhetsperspektiv.
- Ökade möjligheter till en aktiv fritid för både flickor och pojkar oavsett bakgrund.

Tabell 8 Aktiviteter samhällsplanering och närmiljö

Aktivitet	Uppföljning	Samordningsansvarig och samverkansparter
Sprida erfarenheter från forskningsprojektet <i>multifunktionella förskolegårdar</i> till förskolor i Jönköpings län.	Genomfört spridningsseminarium Framtaget koncept för vidmakthållande.	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa genom Barndialogen, Region Jönköpings län
Planera för en utveckling av utomhusmiljön på skolgårdar till nya målgrupper och ämnesområden.	Framtagen plan	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län, Länsstyrelsen i Jönköpings län Samverkansparter: Länets kommuner
Ta fram och genomföra planer med aktiviteter för ökad tillgänglighet i naturområden, för alla oavsett ålder, kön, bakgrund eller eventuella funktionsnedsättningar.	Hur många aktörer som tagit fram planer. Genomförda aktiviteter och insatser för ökad tillgänglighet.	Samordningsansvarig: Länsstyrelsen i Jönköpings län Samverkansparter: Länets kommuner
Stimulera till ökad användning av tätortsnära promenadstråk, vandringsleder och naturreservat för alla oavsett ålder, kön, bakgrund eller eventuella funktionsnedsättningar.	Genomförda aktiviteter för ökad användning.	Samordningsansvarig: Länets kommuner Samverkansparter: Frivillig/ideella organisationer och Länsstyrelsen i Jönköpings län
Genomföra nationell konferens "Ute är inne" 29-30 augusti 2019 i Jönköping.	Uppföljning av genomförd konferens.	Samordningsansvarig: Jönköpings kommun Samverkansparter: Projektgrupp med olika länsaktörer är
Förbättra förutsättningarna för fler målgrupper att nyttja idrotts- och fritidsanläggningar i länets kommuner utifrån mångfald, jämställdhet och jämlikhetsperspektiv.	Genomförda målgruppsriktade insatser lokalt och regionalt	Samordningsansvarig: Länets fritidschefer/FoUrum fritid och sektionen Folkhälsa

Handlingsområde 9: Äldres hälsa och livsvillkor

Bakgrund och syfte

Statistik visar att befolkningen blir äldre och äldre, detta innebär nya utmaningar för samhället. För att möta utmaningarna och de äldres behov behövs ökad kunskap om äldres livsvillkor med fokus på hälsofrämjande insatser.

Aktiviteter som beskrivs i detta handlingsområde är anpassade efter framtagna riktlinjer och mål i den regionala ledningsstrukturen för äldre, *Strategigrupp äldre*.

Syftet med handlingsområdet är att utveckla metoder och arbetssätt som underlättar för den äldre att själv förbättra och behålla sin hälsa. Det handlar också om att omsätta evidensbaserade verktyg och metoder för att nå genomslag.

Mål

- Länets äldre har med rätt stöd och insatser bibehållit eller förbättrat sin hälsa
- Ökad användning av evidensbaserade metoder samt utveckla aktiviteter som gynnar äldres hälsa
- Förbättrad och ökad samverkan mellan länets olika aktörer

Tabell 9 Aktiviteter äldres hälsa och livsvillkor

Aktivitet	Uppföljning	Samordningsansvarig och samverkansparter
Utveckla formulär och frågor om hälsosamtal riktat till åldersgruppen 70+, samt lägga till riskbedömning av osteoporos med instrumentet FRAX.	Färdigt formulär	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: FoUrum, Primärvårdens FoU-enhet, vårdvalsenheten Region Jönköpings län
Etablera en länsstruktur för <i>Passion för livet</i>- coacher där seniorer själva skapar stödjande sammanhang för sitt liv och sin hälsa.	Länsstruktur etablerad Engagerade seniorer i alla kommuner i länet	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Kultorum, Region Jönköpings län Samverkansparter: Styrgrupp Passion för livet; kommunrepresentanter, seniorrepresentanter mfl
Utveckling befintligt konceptet "Sund Smart Stark Senior!" – idrottsskola för seniorer med riktade insatser för att nå fler utlandsfödda.	Deltagaruppföljning och fortsatt delagande i föreningsaktivitet. Riktade aktiviteter genomförda, antal kommuner och föreningar som deltar.	Samordningsansvarig: Smålandsidrotten Samverkansparter: Länets föreningsliv, länets kommuner och Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län

Sprida utbildningspaketet "Seniorer leder seniorer" till fler aktörer i länet.	Antal utbildade instruktörer Antal gym/föreningar med gruppverksamhet för seniorer enligt koncept	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: olika gym i länet
Genomföra insatser för att bryta isoleringen för äldre döva, efter inspiration av Region Skåne.	Samordnare på plats	Samordningsansvarig: Sektion folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: Vätterbygdens dövförening
Sprida kunskap om Våld i nära relationer genom webbstöd för personal.	Antal personer som genomgått utbildningen.	Samordningsansvarig: Sektion folkhälsa
Föreläsningar och workshops hos pensionärsorganisationer, och anhörigstödjare om våld i nära relationer.	Genomförda föreläsningar och workshops.	Samordningsansvarig: Sektion folkhälsa Samverkansparter: Pensionärsorganisationer, anhörigstödjare i länets kommuner.
Skapa en struktur för ett länsövergripande nätverk inom suicidprevention med fokus äldre.	Nätverk etablerat.	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: länets kommuner, Studieförbundet vuxenskolan, pensionärsorganisationer
Genomföra ett pilotprojekt kring Kultur för seniorer med sviktande psykisk hälsa, och risk för ensamhet och isolering i en av länets kommuner.	Genomfört pilotprojekt med utvärdering.	Samordningsansvarig: Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: Nässjö kommun
Förbereda och eventuellt testa en pilot av Dans för neurologiskt funktionsnedsatta, med erfarenhet från Dans för personer med Parkinson.	Genomfört pilotprojekt med utvärdering.	Sektion Folkhälsa, Region Jönköpings län Samverkansparter: Patientföreningar